

Aan de leden van de Gemeenteraad
Postbus 1
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

Van Gemeente Lansingerland

Onderwerp Grootschalige opvang ontheemde Oekraïners

Datum 10 juni 2022

Ons kenmerk U22.02885

Geachte leden van de Raad,

Op 3 juni 2022 stuurde de burgemeester ter bespreking in de commissie AB een aantal documenten, waaronder een concept college voorstel, inzake de grootschalige opvang van Oekraïners. Ons college besprak deze documenten opiniërend op 7 juni. Via deze brief geven wij u naar aanleiding van deze bespreking een aantal zaken mee ten behoeve van de bespreking in de commissie AB op 14 juni 2022.

College heeft een positieve grondhouding t.a.v. grootschalige opvang: 'ja, mits'

Het college onderkent het belang van voldoende opvangplaatsen voor langere termijn en ook de verantwoordelijkheid hierin van de burgemeester om dit te regelen op basis van de 'Regeling opvang ontheemde Oekraïners' en wil ook als college verantwoordelijkheid nemen om, onder randvoorwaarden, deze grootschalige opvang in Lansingerland mogelijk te maken. Dit betekent dus: ja, we gaan opvang grootschalig organiseren mits voldaan is aan de volgende randvoorwaarden:

- Financieel moeten de effecten van de opvang neutraal zijn voor de gemeente Lansingerland; compensatie van het Rijk voor zowel voor de directe uitgaven (investeringen in de locatie en eventuele inkomstenderving ontwikkeling Bleizo/Hoefweg) als indirecte uitgaven (onderwijs, zorg en veiligheid) voor de totale duur van de opvang (die gegeven de situatie nog onzeker is);
- De opvang mag geen negatief effect hebben op voorzieningen voor onze eigen inwoners (wachtlijsten voor jeugdzorg, huisartsen, woningen etc.);
- Voldoende draagvlak onder inwoners/participatie.

Naar aanleiding van de bespreking voegen we als college daar nog een aantal randvoorwaarden aan toe. Deze randvoorwaarden zijn in dit stadium van het proces nog niet SMART genoeg, we zijn ook benieuwd naar uw gedachten daarbij en wensen en bedenkingen. Hierna lichten we de aanvullende randvoorwaarden toe.

Aanvullende voorwaarde 1: regie op de groei van de opvang en monitoren maatschappelijke consequenties

Het college wil zelf regie op de groei van de opvang. Wij schatten in dat een te groot aantal op te vangen Oekraïners in een te korte periode te huisvesten in 1 gemeente in een korte tijdsperiode te veel vraagt van de gemeentelijke organisatie en maatschappelijke partners. Wij willen dus regie op die groei en gaan monitoren hoe de opvang (stapje voor stapje) geabsorbeerd wordt door de lokale samenleving. Daarbij moeten we zelf als gemeente de regie hebben om te besluiten het aantal plaatsen niet verder te laten groeien als daar aanleiding toe is op basis van de uitkomsten uit de monitor/evaluatie. Daarbij constateert het college ook dat het productietempo van de te bouwen flexwoningen (op basis van de huidige opgaven van de bouwers) op circa 100 woningen per maand ligt. Uitgaande van 50/50-verdeling tussen Vlaardingen en Lansingerland is het beoogde groeitempo dus 50 woningen per maand. Uitgaande van gemiddeld 2 personen per woning dus een groei van 100 op te vangen Oekraïners per maand. Dat tempo lijkt het college behapbaar rekening houdend met de mogelijkheid te stoppen met groeien indien de monitor daar aanleiding toe geeft.

Aanvullende voorwaarde 2: naast opvang Oekraïners ook flexwoningen voor lokale woningzoekenden

In eerdere communicatie naar de Raad en het college kwam prominenter in de stukken naar voren dat naast de opvang van Oekraïners er gelijktijdig ook flexwoningen gerealiseerd worden voor lokale woningzoekenden. Hierdoor ontstaat er een mix aan bewoners en verlaagt de druk op de lokale wachtlijsten voor woningzoekenden. Eerder werd hier een verhouding van 50/50 Oekraïners en andere woningzoekenden genoemd. Deze verdeling leidt tot een, naar onze inzichten, te groot aantal flexwoningen. In de woonvisie is realisatie van flexwonen een doelstelling waarover u eerder ook bent geïnformeerd met brief U21.06561 en de daarbij behorende notitie. In deze notitie is de lokale doelgroep benoemd voor flexwonen (o.a. thuiswonende starters en mensen die scheiden maken daar onderdeel van uit) en is uitgegaan van circa 100-150 benodigde wooneenheden (flexwoningen) voor lokale woningzoekenden. Mogelijk dat deze doelgroep de afgelopen periode door de oververhitte woningmarkt verder is gegroeid. Dit laten wij in beeld brengen, maar vooralsnog is een randvoorwaarde dat gelijktijdig met de opvang van Oekraïners er ook flexwoningen voor lokale woningzoekenden worden gerealiseerd met als minimaal vertrekpunt de in de notitie genoemde behoefte van 100-150 flexwoningen.

Overige aandachtspunten

Naast de hiervoor genoemde twee aanvullende voorwaarden benoemde het college nog een aantal aandachtspunten. Wij lichten deze hierna kort voor u toe.

Financiën

Op dit moment zijn nog niet alle financiële consequenties in beeld van grootschalige opvang en vindt nog overleg plaats met het Rijk over de mogelijkheden van financiering en bijdragen. Binnen het college en de Raad zijn er nog vragen over de financiën. In de technische toelichting op 8 juni is de informatie gedeeld over de financiën die op dit moment beschikbaar zijn. Wij verwijzen u nog een keer naar deze presentatie en de bijbehorende sheets. Zodra er nieuwe informatie beschikbaar is delen wij die met u. Tussen conclusie op dit moment is dat constructief overleg plaatsvindt met het Rijk, en dat de randvoorwaarde Financiën nog verder ingevuld moet worden voordat definitieve besluitvorming plaats kan vinden.

Beschikbaarheid en status decentrale locaties

De verkenning naar decentrale locaties betrof een eerste verkenning. Voordat deze locaties in aanmerking komen voor opvang van Oekraïners is overleg nodig met ontwikkelaars en omwonenden (participatie). Gezien de omvang van de locatie is een deel van Wilderszijde mogelijk geschikt. Het eerste contact met de

ontwikkelaar hierover is gelegd. Conclusie van dit eerste contact is dat de periode van beschikbaarheid van een deel van de locatie beperkt zal zijn tot circa 2 jaar, onder voorwaarden (zoals kwaliteit bebouwing, geen hinder bouw- en werkverkeer, de exacte locatie) nader overeen te komen met de ontwikkelaars.

Participatie - Kruisweg

Gezien het feit dat de locatie Bleizo-West in aanmerking komt voor opvang van Oekraïners vraagt het college aandacht voor participatie van de bewoners van de Kruisweg. De verantwoordelijke kernwethouder (wethouder Fortuyn) maakt een afspraak met de bewonerscommissie om hen bij te praten over dit onderwerp en hun wensen en bedenkingen te inventariseren.

Bevoegdheden besluitvorming

Bij het opstellen van het concept collegevoorstel is het team Juridische zaken om advies gevraagd ten aanzien van de bevoegdheden rondom de besluitvorming. Dit advies is als volgt.

De burgemeester is belast met taken in zijn gemeente die het gevolg zijn van o.a. volksverplaatsingen op grote schaal. De grondslag voor bovengenoemde taak van de burgemeester is gelegen in artikel 4, eerste lid, van de Wet verplaatsing bevolking (hierna: Wvb), gelezen in samenhang met artikel 2c van die wet. Op grond van artikel 4, eerste lid, eerste volzin, van de Wvb is de burgemeester, voor zover uit deze wet niet het tegendeel blijkt, in zijn gemeente belast met de uitvoering van een krachtens artikel 2a of 2b gelaste verplaatsing van bevolking. Op grond van artikel 2c van die wet is die wet tevens van toepassing op volksverplaatsingen op grote schaal, welke niet het gevolg zijn van een last tot verplaatsing. Op grond van artikel 4, tweede lid, van de Wvb kan de Minister van Binnenlandse Zaken (thans: de Minister van Justitie en Veiligheid) over de huisvesting en verzorging richtlijnen of aanwijzingen geven of doen geven aan de burgemeester met betrekking tot diens in het eerste lid van dat artikel omschreven taak. De sinds 1 april 2022 van toepassing zijnde Regeling opvang ontheemden Oekraïne geeft uitvoering aan artikel 4, tweede lid, van de Wvb en moet worden opgevat als de in dat artikellid genoemde richtlijn. Op grond van artikel 4, eerste lid, van de Wvb heeft de burgemeester de wettelijke taak om zorg te dragen voor de opvang, waaronder begrepen de huisvesting, van ontheemden uit Oekraïne, alsmede de voorbereidingen daartoe. Op grond van de Wet veiligheidsregio's hebben de voorzitters van de veiligheidsregio's bij deze crisis - het betreft immers een crisis van meer dan plaatselijke betekenis - een coördinerende rol binnen hun veiligheidsregio. Vanuit deze rol van de veiligheidsregio is aan Lansingerland en de gemeente Vlaardingen gevraagd de mogelijkheden te onderzoeken voor langdurige en grootschalige opvang, in de vorm van een pilot.

Op basis van de noodwet krijgt de burgemeester dus de wettelijke taak om te zorgen voor de opvang van ontheemde Oekraïners. Het is bedoeld als dwangmiddel voor gemeenten. Op basis van de noodwet krijgt de burgemeester echter geen extra bevoegdheden hiertoe. De bevoegdheden (tot besluiten) blijven gewoon liggen waar ze lagen, namelijk bij het college. Gezien de aard en impact van het nog te nemen besluit tot definitieve go/no-go volgen we Gemeentewet artikel 169 lid 4: 'indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen heeft voor de gemeente dan geeft het college de raad vooraf inlichtingen. Het college neemt pas een definitief besluit tot realisatie van de LOO, nadat de raad in de gelegenheid is gesteld haar wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen'.

Mede op grond van de in de commissie AB van 8 juni 2022 gestelde vragen over de bevoegdheden vragen we nog een second opinion van een extern juridisch bureau op bovenstaande toelichting en duiding van de bevoegdheden.

Landelijke visie/strategie op opvang is er (nog) niet

De oorlog in Oekraïne is nu iets meer dan 100 dagen aan de gang. Het einde is nog niet in zicht. Het is dus ook nog onduidelijk wanneer de situatie veilig genoeg is voor Oekraïners om terug te gaan en de vraag is dan

nog of ze ook allemaal terug gaan naar Oekraïne en indien dit niet het geval is in welke ‘procedure’ de Oekraïners terecht komen en wat dit betekent voor de Nederlandse aanpak. Deze onzekerheid werkt door in de lokale vraagstukken. Zo zou het uitmaken als we weten dat het merendeel van de Oekraïners terugkeert, dan is er minder of geen focus op het integreren of leren van de Nederlandse taal en cultuur en kun je anticiperen op een exit-strategie. Indien de verwachting is dat het merendeel blijft dan betekent dat wel een focus op integratie en op (langere) termijn ook het creëren van voldoende permanente huisvesting voor deze doelgroep. Vooralsnog gaat het Rijk uit van tijdelijke opvang. Dat is dus ook het uitgangspunt voor ons college bij besluitvorming rondom dit onderwerp.

Afsluitend

De grondhouding van het college ten aanzien van grootschalige opvang is dus: ‘ja, mits’. We formuleerden voor die mits een aantal randvoorwaarden. De centrale variant (Bleizo-West) lijkt het college beter uitvoerbaar dan de decentrale variant. Wel is het zo dat de eis van de gemeente Zoetermeer en het standpunt van de Provincie Zuid-Holland deze variant nog belemmert. Voor een nadere toelichting op de eis van de gemeente Zoetermeer en een aantal vragen en randvoorwaarden die zij ons college hebben gesteld verwijzen wij u naar een afschrift van een memo van het college van Zoetermeer aan de Raad van Zoetermeer die onze burgemeester op 7 juni ontving. Dat memo is als bijlage bij deze brief opgenomen. Voor ons college geldt dat de realisatie van de opvang Oekraïners parallel moet lopen aan en moet passen binnen het ontwikkelperspectief (waar nu aan gewerkt wordt) en niet mag leiden tot onomkeerbare ingrepen op Bleizo-West. Decentraal grootschalige opvang kent meer uitdagingen in de uitvoering en vergt per locatie ook nog het maken van afspraken met grondeigenaren.

Het college kijkt uit naar een constructieve bespreking van dit onderwerp in de commissie AB op 14 juni en zal de uitkomsten betrekken bij een te nemen besluit in het college op 21 juni 2022.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Mickel Beckers
Gemeentesecretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Bijlage: T22.03421 afschrift memo college Zoetermeer aan de gemeenteraad van Zoetermeer

Contactgegevens

Team	Directie
Domein	
Email	info@lansingerland.nl
Telefoon	14 010
Postbus 1	
2650 AA Lansingerland	
www.lansingerland.nl	

